

Du lịch đặc thù tỉnh Đồng Tháp: tiềm năng, thực trạng và giải pháp phát triển

Nguyễn Văn Minh

Khoa Du lịch, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành

Email: nvminh@ntt.edu.vn

Tóm tắt

Du lịch hiện nay đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế, góp phần tăng GDP, tạo việc làm và nâng cao chất lượng cuộc sống. Tỉnh Đồng Tháp sở hữu nhiều tiềm năng phát triển du lịch đặc sắc như du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng, du lịch văn hóa – tâm linh. Những yếu tố này sẽ góp phần định hình bản sắc riêng cho du lịch Đồng Tháp so với các tỉnh thành khác trong cả nước. Tuy nhiên, du lịch Đồng Tháp hiện nay vẫn chưa tương xứng với tiềm năng; sản phẩm du lịch còn thiếu tính cạnh tranh và chưa tạo được dấu ấn khác biệt. Trên cơ sở khảo sát thực địa, thu thập và phân tích dữ liệu sơ cấp và thứ cấp, nghiên cứu này tập trung đánh giá tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch đặc thù của Đồng Tháp. Từ đó, đề xuất các giải pháp phát triển sản phẩm du lịch đặc thù nhằm thu hút khách du lịch trong và ngoài nước, góp phần nâng cao vị thế ngành du lịch tỉnh trong khu vực Đồng bằng sông Cửu Long và cả nước.

Nhận 27/05/2025

Được duyệt 08/08/2025

Công bố 30/09/2025

Từ khóa

Du lịch, Du lịch đặc thù, Đồng Tháp.

© 2025 Journal of Science and Technology - NTTU

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh du lịch toàn cầu phục hồi mạnh mẽ sau đại dịch COVID-19, ngành du lịch tại Việt Nam tiếp tục đóng vai trò chủ chốt trong tăng trưởng kinh tế, tạo việc làm và cải thiện chất lượng cuộc sống. Theo Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, tổng doanh thu từ khách du lịch trong năm 2024 đạt khoảng 840.000 tỷ đồng, tăng 23,8% so với năm 2023. Chỉ trong 6 tháng đầu năm 2025, tổng thu từ khách du lịch đã ước đạt 518.000 tỷ đồng, với 10,66 triệu lượt khách quốc tế, tăng 20,7% so với cùng kỳ năm trước. Thế nhưng để phát triển du lịch bền vững thì việc khai thác hiệu quả các loại hình du lịch đặc thù ở từng địa phương đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra sự khác biệt, nâng cao sức cạnh tranh và đóng góp vào sự phát triển chung của ngành.

Đồng Tháp là một trong những địa phương thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long có nhiều tiềm năng phát triển du lịch đặc thù nhờ sở hữu hệ sinh thái đa dạng, văn hóa truyền thống đặc sắc và các giá trị lịch sử lâu đời. Các loại hình du lịch như du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng, và du lịch văn hóa, tâm linh đang dần định hình thương hiệu du lịch riêng cho tỉnh. Tuy nhiên, thực tế cho thấy du lịch Đồng Tháp vẫn chưa phát triển tương xứng với tiềm năng vốn có, sản phẩm du lịch còn đơn điệu, thiếu tính cạnh tranh và chưa đủ sức hấp dẫn du khách trong nước và quốc tế. Xuất phát từ thực trạng nêu trên, nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá tiềm năng, thực trạng cũng như đề xuất các giải pháp phát

triển du lịch đặc thù tỉnh Đồng Tháp, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế – xã hội địa phương trong thời gian tới. Lưu ý: Đây là đề tài được thực hiện trước thời điểm triển khai việc sáp nhập địa giới hành chính giữa tỉnh Đồng Tháp và Tiền Giang. Do đó, toàn bộ nội dung nghiên cứu, dữ liệu và cách gọi tên đơn vị hành chính trong bài viết đều phản ánh hiện trạng tỉnh Đồng Tháp trước khi sáp nhập.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Thu thập và xử lý tài liệu thứ cấp

Nghiên cứu sử dụng phương pháp thu thập và xử lý tài liệu thứ cấp từ các nguồn đáng tin cậy liên quan đến kinh tế, xã hội, văn hóa và tài nguyên của tỉnh Đồng Tháp, bao gồm sách chuyên khảo, báo cáo chuyên đề, dữ liệu từ Tổng cục Du lịch, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đồng Tháp và các công trình nghiên cứu trước đó. Dữ liệu được chọn lọc, hệ thống hóa nhằm phục vụ cho quá trình phân tích và đánh giá.

2.2. Khảo sát thực địa

Tác giả thực hiện khảo sát thực địa tại các điểm du lịch đặc thù tiêu biểu của Đồng Tháp trong tháng 6 năm 2025 nhằm ghi nhận hiện trạng khai thác, tiềm năng và thách thức. Với lợi thế là người địa phương, tác giả dễ dàng tiếp cận người dân, cán bộ quản lý và du khách để thu thập thông tin thực tiễn phục vụ nghiên cứu.

2.3. Phân tích, tổng hợp và so sánh

Dữ liệu được xử lý bằng phương pháp phân tích, tổng hợp nhằm nhận diện yếu tố tác động đến phát triển du

lịch đặc thù. Phương pháp so sánh giúp đối chiếu với mô hình tương đồng trong khu vực, làm cơ sở đề xuất giải pháp phù hợp.

3. Cơ sở lý luận về du lịch đặc thù

3.1. Khái niệm du lịch đặc thù

Du lịch đặc thù (Special Interest Tourism – SIT) là một hình thức du lịch được tổ chức nhằm đáp ứng các nhu cầu, sở thích chuyên biệt của du khách, thường gắn liền với một lĩnh vực cụ thể như sinh thái, nông nghiệp, văn hóa, lịch sử hoặc tâm linh. Du lịch đặc thù là “một hình thức du lịch mà trong đó động cơ chính của du khách là sự quan tâm sâu sắc đến một chủ đề cụ thể, và các hoạt động tại điểm đến được thiết kế để đáp ứng trực tiếp sở thích đó”.[1]

Khác với du lịch đại trà, du lịch đặc thù tập trung vào trải nghiệm mang tính cá nhân hóa, khai thác các giá trị độc đáo và khác biệt của điểm đến. Du lịch đặc thù là sự tương tác giữa nhu cầu cá nhân hóa của khách du lịch và tài nguyên bản địa có tính đại diện cao, từ đó tạo ra sản phẩm du lịch có chiều sâu và sức hấp dẫn riêng biệt.[2] Ở Việt Nam, khái niệm du lịch đặc thù được tiếp cận dưới góc độ khai thác những tài nguyên du lịch đặc trưng của từng vùng miền để xây dựng sản phẩm mang tính biểu tượng. Du lịch đặc thù là loại hình du lịch phát triển dựa trên việc tận dụng những yếu tố đặc trưng về tự nhiên, văn hóa và xã hội, nhằm tạo ra sản phẩm du lịch khác biệt, có khả năng cạnh tranh và phù hợp với định hướng phát triển bền vững.[3]

Như vậy, từ các khái niệm đã trình bày, có thể hiểu du lịch đặc thù là hình thức du lịch phát triển dựa trên các sản phẩm chuyên biệt gắn liền với tài nguyên và dịch vụ mang tính độc đáo, duy nhất và đặc sắc của điểm đến. Loại hình này hướng đến việc đáp ứng các nhu cầu, sở thích cụ thể của du khách, thường không phổ biến trong các loại hình du lịch đại trà. Sự khác biệt rõ rệt về tài nguyên khai thác, cách tổ chức dịch vụ và trải nghiệm cá nhân hóa giúp du lịch đặc thù tạo ra bản sắc riêng, nâng cao lợi thế cạnh tranh và hướng đến phát triển bền vững cho điểm đến.

3.2. Đặc điểm của du lịch đặc thù

Du lịch đặc thù là hình thức phát triển dựa trên tài nguyên độc đáo, không dễ sao chép, gắn với bản sắc địa phương như hệ sinh thái, tín ngưỡng, làng nghề, văn hóa dân gian [3]. Một số đặc điểm nổi bật gồm:

(1) **Tính chuyên biệt:** Phục vụ nhóm khách có sở thích riêng như du lịch sinh thái, nông nghiệp, tâm linh, với chương trình thiết kế phù hợp kỳ vọng cá nhân.

(2) **Tính bản địa cao:** Khai thác tài nguyên đặc trưng như Tràm Chim, Gò Tháp, làng chiếu Định Yên, giúp sản phẩm mang dấu ấn riêng biệt và nâng cao năng lực cạnh tranh.

(3) **Tính trải nghiệm và tương tác:** Đề cao sự tham gia thực tế của du khách vào đời sống văn hóa, sản xuất địa phương, tạo trải nghiệm sâu sắc và đáng nhớ.

(4) **Tính giáo dục và bền vững:** Lồng ghép kiến thức lịch sử, môi trường, kỹ năng sống, hướng tới bảo tồn tài nguyên và văn hóa qua sự tham gia của cộng đồng.

(5) **Tính linh hoạt và khả năng nhân rộng:** Quy mô nhỏ, dễ triển khai và điều chỉnh theo điều kiện địa phương, phù hợp với các vùng nông thôn, miền núi, sông nước.

Nhờ hội tụ các đặc điểm trên, du lịch đặc thù không chỉ tạo lợi thế cạnh tranh cho điểm đến, mà còn góp phần phát triển kinh tế - xã hội - văn hóa bền vững tại địa phương.

3.3. Các tiêu chí xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù

Việc phát triển sản phẩm du lịch đặc thù cần dựa trên những tiêu chí có cơ sở khoa học nhằm đảm bảo hiệu quả và bền vững. Theo các nghiên cứu trong nước và quốc tế, có năm tiêu chí cốt lõi:

1. **Tính nguyên bản và khác biệt:** Sản phẩm phải thể hiện rõ bản sắc riêng biệt, khai thác hiệu quả tài nguyên tự nhiên, văn hóa, lịch sử hoặc truyền thống bản địa.

2. **Trải nghiệm chuyên sâu và định hướng bền vững:** Tăng cường sự tham gia của du khách vào hoạt động văn hóa – xã hội địa phương, gắn với giáo dục bảo tồn và phát triển cộng đồng.

3. **Phù hợp với nhu cầu nhóm khách chuyên biệt:** Thiết kế dịch vụ linh hoạt, cá nhân hóa cao, đáp ứng tốt kỳ vọng của các phân khúc thị trường mục tiêu.

4. **Cân bằng khai thác và bảo tồn:** Đảm bảo sản phẩm có khả năng tái sản xuất dài hạn, không gây áp lực lên tài nguyên và sinh kế địa phương.

5. **Thúc đẩy vai trò cộng đồng:** Tăng cường sự tham gia của người dân vào chuỗi giá trị du lịch, từ đó tạo việc làm, giữ gìn bản sắc và nâng cao tính bền vững xã hội.

3.4. Vai trò của du lịch đặc thù

Du lịch đặc thù đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế – xã hội, góp phần định vị bản sắc điểm đến thông qua việc khai thác các yếu tố đặc sắc về văn hóa, sinh thái và truyền thống.

1. **Về kinh tế:** Du lịch đặc thù giúp đa dạng hóa sản phẩm, thu hút nhóm khách chuyên biệt (du lịch sinh thái, nông nghiệp, văn hóa...), tạo việc làm, tăng thu nhập cho người dân và thúc đẩy phát triển vùng sâu, vùng xa dựa trên khai thác tài nguyên bản địa.

2. **Về văn hóa – xã hội:** Loại hình du lịch này góp phần bảo tồn văn hóa truyền thống, tăng cường sự tham gia của cộng đồng vào hoạt động du lịch, qua đó nâng cao sự gắn kết và niềm tự hào văn hóa địa phương.

3. Về môi trường: Khi được quản lý hiệu quả, du lịch đặc thù thúc đẩy nhận thức bảo vệ môi trường, phát triển du lịch xanh, kiểm soát tác động tiêu cực và hướng tới mô hình phát triển bền vững, cân bằng giữa khai thác – bảo tồn.

4. Bài học kinh nghiệm về phát triển du lịch đặc thù tại các địa phương trong nước

Trước xu hướng phát triển du lịch theo chiều sâu và bền vững, nhiều địa phương đã khai thác hiệu quả tài nguyên đặc thù để tạo nên sản phẩm du lịch riêng biệt, góp phần phát triển kinh tế và nâng cao năng lực cạnh tranh. Một số mô hình tiêu biểu gồm:

- **Sa Pa (Lào Cai):** Du lịch sinh thái gắn với văn hóa dân tộc thiểu số như H'Mông, Dao tại Cát Cát, Tả Van.
- **Ninh Bình:** Du lịch sinh thái – tâm linh tại Tràng An, Bái Đính, kết hợp bảo tồn và phát triển dịch vụ chất lượng.
- **Quảng Bình:** Du lịch mạo hiểm tại hang Sơn Đoòng với chiến lược bảo tồn sinh thái và kiểm soát sức chứa.
- **Hội An (Quảng Nam):** Bảo tồn di sản đô thị cổ gắn với hoạt động văn hóa sống động, thu hút du khách quốc tế.
- **Đà Lạt (Lâm Đồng):** Du lịch nông nghiệp công nghệ cao thông qua mô hình trang trại trải nghiệm.
- **An Giang:** Du lịch tâm linh tại Núi Sam – chùa Bà Chúa Xứ và khai thác văn hóa Khmer vùng biên.
- **Cà Mau:** Du lịch sinh thái cộng đồng tại Đất Mũi gắn với hệ sinh thái rừng ngập mặn.

Từ các điển hình trên, Đồng Tháp có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm thực tiễn sau:

- **Khai thác hiệu quả tiềm năng bản địa là yếu tố then chốt:** Như mô hình tại Sa Pa, Quảng Bình hay An Giang cho thấy, việc phát triển du lịch dựa trên tài nguyên đặc hữu – như cảnh quan, di sản thiên nhiên, tín ngưỡng dân gian – giúp tạo ra sản phẩm độc đáo, khác biệt và nâng cao sức cạnh tranh. Đồng Tháp cần tập trung nhận diện và đầu tư hợp lý vào các tài nguyên mang tính biểu tượng như sen, làng nghề, văn hóa cộng đồng người Khmer,...
- **Đảm bảo tính bền vững và cân bằng giữa bảo tồn và phát triển:** Kinh nghiệm từ Ninh Bình và Quảng Bình khẳng định rằng bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, gìn giữ bản sắc văn hóa và đảm bảo sinh kế cho người dân là điều kiện tiên quyết để du lịch phát triển lâu dài, ổn định. Đồng Tháp nên tăng cường áp dụng các tiêu chí “du lịch xanh”, hạn chế khai thác đại trà thiếu kiểm soát.
- **Tăng cường sự tham gia của cộng đồng và liên kết vùng:** Tại Lâm Đồng và Cà Mau, sự tham gia của người dân trong xây dựng và vận hành sản phẩm du lịch giúp nâng cao tính xác thực của trải nghiệm, đồng thời lan tỏa

lợi ích kinh tế trong cộng đồng. Đồng Tháp có thể mở rộng hợp tác công – tư và kết nối liên tỉnh trong vùng Đồng bằng sông Cửu Long.

- **Đa dạng hóa sản phẩm gắn với chiều sâu văn hóa:** Mô hình Hội An cho thấy, không chỉ bảo tồn không gian kiến trúc, mà còn duy trì đời sống văn hóa “sống” để giữ chân du khách. Với thế mạnh văn hóa Nam Bộ, Đồng Tháp cần làm rõ “câu chuyện văn hóa” cho từng sản phẩm thay vì chỉ dừng ở việc khai thác lễ hội hay đặc sản đơn lẻ.

- **Xây dựng thương hiệu điểm đến gắn với yếu tố đặc trưng:** Quảng Bình đã thành công trong việc đưa hang Sơn Đoòng trở thành biểu tượng du lịch mạo hiểm quốc tế. Với Đồng Tháp, đã có biểu tượng thương hiệu tuy nhiên cần đầu tư bài bản vào công tác truyền thông.

5. Tiềm năng phát triển du lịch đặc thù tại Đồng Tháp

5.1 Tài nguyên du lịch tự nhiên

Đồng Tháp sở hữu hệ sinh thái đa dạng, là nền tảng quan trọng để hình thành các sản phẩm du lịch đặc thù. Vị trí địa lý đầu nguồn sông Tiền, giáp Campuchia và các tỉnh trọng điểm vùng Đồng bằng sông Cửu Long tạo điều kiện thuận lợi cho liên kết vùng – quốc tế, đặc biệt qua cửa khẩu quốc tế Dinh Bà.

Các thế mạnh tiêu biểu bao gồm:

- **Hệ sinh thái đất ngập nước:** Vườn quốc gia Tràm Chim vùng Ramsar thứ 2.000 trên thế giới là nơi sinh sống của nhiều loài chim quý hiếm như sếu đầu đỏ, có giá trị cao về sinh học, giáo dục và du lịch sinh thái. Gáo Giồng với rừng tràm, những cánh đồng sen, lúa bắt tận là điểm nhấn cho trải nghiệm vùng đất này.
- **Cảnh quan mùa nước nổi và vùng sinh thái Đồng Tháp Mười:** Đặc trưng ngập nước theo mùa tạo điều kiện phát triển du lịch mùa lũ (tháng 8–11), với các hoạt động như đi xuồng ba lá, hái sen, bắt cá đồng và thưởng thức ẩm thực dân dã, mang đậm dấu ấn bản địa.
- **Hệ thống sông ngòi, kênh rạch chằng chịt:** Hai nhánh sông Tiền, Hậu cùng mạng lưới thủy lộ đa chiều hỗ trợ phát triển du lịch sông nước, nông nghiệp ven sông, làng nghề và văn hóa đờn ca tài tử.
- **Liên kết giao thương du lịch vùng và quốc tế:** Nhờ hệ thống quốc lộ, cao tốc, và cửa khẩu quốc tế, Đồng Tháp có thể phát triển tour liên vùng và du lịch xuyên biên giới theo mô hình “Hai quốc gia – Một điểm đến” với Campuchia.

Như vậy, Đồng Tháp không chỉ có lợi thế về tài nguyên thiên nhiên mà còn sở hữu vị trí chiến lược để phát triển du lịch đặc thù theo hướng bền vững, mang bản sắc riêng và khả năng kết nối cao.

5.2 Tài nguyên du lịch văn hoá

Bên cạnh các yếu tố tự nhiên, tài nguyên du lịch nhân hoá đóng vai trò quan trọng trong việc Đồng Tháp sở hữu hệ thống giá trị văn hóa – lịch sử và phong tục bản địa đặc sắc, là nền tảng quan trọng để hình thành sản phẩm du lịch đặc thù như du lịch văn hóa, cộng đồng và tâm linh.

Di tích lịch sử – văn hóa

Với 104 di tích được xếp hạng tỉnh có hệ thống điểm đến phân bố đồng đều, góp phần định vị mạng lưới du lịch văn hóa đặc sắc [5]. Một số di tích tiêu biểu như:

- Gò Tháp: Di tích quốc gia đặc biệt, kết nối khảo cổ văn hóa Óc Eo và tín ngưỡng dân gian.
- Khu di tích Nguyễn Sinh Sắc: Nơi tưởng niệm và giáo dục truyền thống cách mạng.
- Đền thờ Quốc Tổ Hùng Vương: Biểu tượng về cội nguồn dân tộc hiếm thấy tại Nam Bộ.
- Di tích tập kết ra Bắc 1954: Được công nhận di tích quốc gia năm 2023. Đây là địa chỉ đỏ ghi dấu một phần lịch sử đấu tranh thống nhất đất nước, góp phần làm phong phú tuyến điểm du lịch cách mạng lịch sử.
- Chùa Lá Sen, đình làng truyền thống: Các công trình kiến trúc nghệ thuật tôn giáo tạo điểm nhấn kết hợp giữa văn hóa tâm linh và cảnh quan.

Tín ngưỡng dân gian và lễ hội truyền thống

Các nghi lễ như giỗ Quốc Tổ Hùng Vương tại Gò Tháp hay giỗ cụ Phó bảng Nguyễn Sinh Sắc thu hút đông đảo cộng đồng và du khách, trở thành sản phẩm du lịch tâm linh – giáo dục giàu bản sắc. Lễ Kỳ Yên tại các đình làng tái hiện không gian tín ngưỡng gắn với sinh hoạt văn hóa dân gian, tạo điều kiện phát triển du lịch cộng đồng trải nghiệm.

Làng nghề truyền thống và nghệ thuật dân gian Làng hoa kiểng Sa Đéc, làng chiếu Định Yên, làng bánh phồng Tân Phú Đông không chỉ có giá trị kinh tế mà còn là điểm đến du lịch hấp dẫn. Nghệ thuật **đờn ca tài tử** di sản UNESCO cùng với hò Đồng Tháp thể hiện chiều sâu tinh thần vùng sông nước, đang được phục dựng và tích hợp vào sản phẩm du lịch.

Văn hóa cộng đồng và ẩm thực địa phương

Đời sống cộng đồng gắn kết, mộc mạc và hiếu khách tạo điều kiện thuận lợi phát triển du lịch cộng đồng. Ẩm thực bản địa sử dụng nguyên liệu đặc trưng như cá đồng, sen, bông điên điển, chuột đồng, mắm cá linh... không chỉ phản ánh hệ sinh thái vùng đất ngập nước mà còn là điểm nhấn quan trọng trong hành trình trải nghiệm của du khách.

Tóm lại, tài nguyên văn hóa của Đồng Tháp có chiều sâu, giàu bản sắc và gắn bó chặt chẽ với cộng đồng. Việc phát triển du lịch đặc thù tại tỉnh cần đồng thời chú trọng bảo tồn, nâng cao giá trị di sản và xây dựng sản phẩm phù hợp với xu hướng thị trường. Với sự kết hợp hài hòa

giữa tự nhiên và văn hóa, Đồng Tháp có tiềm năng trở thành điểm đến đặc trưng của vùng Đồng bằng sông Cửu Long và cả nước.

6. Thực trạng phát triển du lịch đặc thù tại tỉnh Đồng Tháp

6.1 Các tuyến, điểm du lịch chủ yếu

Theo báo cáo kết quả hoạt động du lịch năm 2024, phương hướng, nhiệm vụ phát triển du lịch năm 2025 của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch tỉnh Đồng Tháp [5]:

*Về điểm du lịch: Tính đến thời điểm hiện tại, toàn tỉnh có 100 điểm du lịch cộng đồng, du lịch nông nghiệp đang hoạt động, có 7 sản phẩm OCOP du lịch trong đó có 1 điểm được công nhận hạng 4 sao và 6 điểm được công nhận hạng 3 sao. Riêng năm 2024 phát triển mới 27 điểm du lịch nông nghiệp, cộng đồng, trong đó có 12 Điểm du lịch được UBND Tỉnh công nhận là Điểm du lịch cấp Tỉnh; có 55 điểm được công nhận đạt chuẩn phục vụ khách du lịch và được hỗ trợ từ chính sách đầu tư phát triển du lịch với kinh phí giải ngân hơn 19 tỷ đồng. Điểm tham quan du lịch Tiên Sen (huyện Thanh Bình), Du lịch An Khang Vườn nho thân gỗ (huyện Thanh Bình), Du lịch sinh thái Miền quê Nha Môn (huyện Châu Thành); hỗ trợ hình thành và phát triển các mô hình du lịch mới như: mô hình chợ quê Tràm Chim (huyện Tam Nông), chợ phiên làng nghề dệt choàng (huyện Hồng Ngự). Du lịch Như Ba Farmstay, huyện Lấp Vò; Điểm tham quan vườn chôm chôm Ngọc Hoa, Điểm tham quan vườn chôm chôm tiến cường – sầu riêng A – Chương huyện Lai Vung; Homestay Sa Nhiên thuộc Vườn hoa và nghỉ dưỡng Sa Nhiên, thành phố Sa Đéc...

*Về tuyến du lịch:

- Huyện Cao Lãnh xây dựng tour liên kết giữa các điểm du lịch trên địa bàn huyện như Làng bè Bình Thạnh – Điểm tham quan Thiên Phú – Chùa Tổ - Làng du lịch Mỹ Xương

- Huyện Lai Vung chọn điểm tham quan vườn dừa mở tour du lịch trên sông gắn kết với các làng gắn kết với 02 làng nghề vừa được công nhận (nghề làm nem và nghề đóng ghe, xuồng), phát huy môn thể thao truyền thống của huyện là giải đua xuồng truyền thống thành một sản phẩm dịch vụ phục vụ khách du lịch.

- Chương trình trải nghiệm nông nghiệp du lịch tại Làng Hòa An xưa Khu di tích Nguyễn Sinh Sắc

- Chương trình du lịch trải nghiệm “Một ngày làm nông dân” tại Khu di tích Xẻo Quýt

Theo dấu Người tình, Sa Đéc Tình đất – Tình hoa, Vương quốc hoa Sa Đéc – Hành trình di sản xanh, Sa Đéc – Không gian Văn hóa Phật giáo giữa lòng đô thị cổ, Bình minh Tràm Chim và Hoàng hôn Tràm Chim,

Trải nghiệm tham quan cánh đồng hoa Hoàng Đầu ấn (Vườn Quốc gia Tràm Chim), các tour tham quan, trải nghiệm Vườn Quýt hồng (Lai Vung)...

- Phối hợp với TP. Hồ Chí Minh và các địa phương khai thác hiệu quả tuyến du lịch Sắc màu vùng biên (TP HCM – Long An – Đồng Tháp – An Giang – Kiên Giang).[5]

6.2 Thực trạng sản phẩm du lịch đặc thù tỉnh Đồng Tháp

Là địa phương tiêu biểu của Đồng bằng sông Cửu Long, Đồng Tháp đang đẩy mạnh phát triển các loại hình du lịch đặc thù gắn với hệ sinh thái đất ngập nước, văn hóa bản địa và nông nghiệp trải nghiệm. Qua khảo sát tại các điểm du lịch chủ lực, có thể phân loại các nhóm sản phẩm chính như sau:

1. Du lịch sinh thái đất ngập nước

Vườn quốc gia Tràm Chim – khu Ramsar thứ 2.000 của thế giới – là đại diện tiêu biểu với các hoạt động như đi xuồng xuyên rừng tràm, ngắm chim, trải nghiệm công việc kiểm lâm. Tuy nhiên, sản phẩm còn rời rạc, thiếu chuỗi giá trị dịch vụ đi kèm. Tại Gáo Giồng, sản phẩm sinh thái tập trung vào cảnh quan và ẩm thực nhưng còn đơn điệu, thiếu nhân lực hướng dẫn chuyên nghiệp.

2. Du lịch nông nghiệp và cộng đồng

Các mô hình homestay và trải nghiệm nông nghiệp như ở Tân Thuận Đông, Tân Mỹ, hay các vườn trái cây đang phát huy tiềm năng gắn kết du khách với đời sống nông thôn. Điểm nhấn là các “chợ quê” tái hiện không gian văn hóa bản địa, kết hợp sản vật địa phương và trình diễn nghệ thuật dân gian. Tuy nhiên, các mô hình này vẫn manh mún, thiếu quy hoạch bài bản và chưa có chiến lược phát triển dài hạn.

3. Du lịch văn hóa – lịch sử – tâm linh

Các điểm như Gò Tháp, khu di tích Nguyễn Sinh Sắc có tiềm năng lớn về văn hóa, khảo cổ, tín ngưỡng, nhưng chưa được khai thác chiều sâu theo hướng dẫn chuyện, tái hiện di sản hay tích hợp trải nghiệm nghi lễ. Dịch vụ phụ trợ (ẩm thực, lưu niệm, hướng dẫn viên) còn thiếu, khiến trải nghiệm du khách bị giới hạn.

4. Du lịch làng nghề và nghệ thuật dân gian

Một số làng nghề như Sa Đéc, Định Yên, Tân Phú Đông đã bắt đầu đón khách và tổ chức hoạt động trải nghiệm. Tuy nhiên, khả năng phục vụ du khách quốc tế còn hạn chế do thiếu thông tin song ngữ, nội dung diễn giải di sản chưa phong phú. Nghệ thuật dân gian như đờn ca tài tử, hò Đồng Tháp có tiềm năng tích hợp vào sản phẩm du lịch đêm và cộng đồng, song hiện mới dừng ở mức biểu diễn lễ hội, chưa được tổ chức thường xuyên.

Như vậy Du lịch Đồng Tháp có nền tảng tài nguyên đặc sắc, mang đậm dấu ấn sinh thái đất ngập nước và văn hóa bản địa. Tuy nhiên, các sản phẩm hiện tại vẫn phân tán, thiếu tính hệ thống và chiều sâu trải nghiệm. Việc

khai thác còn thiên về lễ hội hoặc sự kiện ngắn hạn, thiếu liên kết chuỗi giá trị và dịch vụ đồng bộ. Đặc biệt, các tiềm năng về văn hóa – lịch sử, tâm linh và nghệ thuật dân gian chưa được đầu tư xứng tầm để tạo ra sản phẩm du lịch đặc thù hấp dẫn, có khả năng cạnh tranh và phát triển bền vững.

6.3 Thực trạng khách du lịch tại Đồng Tháp

Trong những năm gần đây, du lịch Đồng Tháp phục hồi tích cực sau đại dịch, với lượng khách tăng từ 1,48 triệu (2021) lên hơn 4,49 triệu lượt (2024), chủ yếu là khách nội địa. Dù khách quốc tế có tăng, nhưng vẫn chiếm tỷ trọng nhỏ, cho thấy dư địa phát triển còn lớn. Các sản phẩm sinh thái, nông nghiệp và văn hóa tiếp tục là thế mạnh thu hút khách. Dưới đây là số liệu cụ thể:

Năm	Tổng khách	Quốc tế	Nội địa
2019	3.953.891	85,837	3.868.054
2020	2.704.224	28.826	2.675.398
2021	1.487.553	220	1.487.333
2022	3.521.119	1.175	3.591.944
2023	4.034.802	9.234	4.025.569
2024	4.490.000	39	4.451.000

Bảng 1. Khách du lịch tại Đồng Tháp giai đoạn 2019–2024 (đơn vị: lượt khách)

Nguồn: Sở Văn hoá Thể thao và Du lịch tỉnh Đồng Tháp
Giai đoạn 2019–2024 là thời kỳ có nhiều biến động đối với du lịch Đồng Tháp, phản ánh rõ rệt ảnh hưởng từ các yếu tố xã hội, kinh tế và dịch tễ toàn cầu. Năm 2019, Đồng Tháp đón hơn 4 triệu lượt khách, cho thấy sức hút ngày càng tăng của địa phương nhờ các sản phẩm du lịch sinh thái, cộng đồng và văn hóa ngày càng đa dạng (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đồng Tháp, 2020).

Tuy nhiên, đại dịch COVID-19 bùng phát từ đầu năm 2020 đã gây ra gián đoạn lớn cho ngành du lịch. Năm 2020 và đặc biệt là năm 2021, lượng khách sụt giảm nghiêm trọng, có thời điểm chỉ đạt khoảng 25% so với giai đoạn trước dịch. Việc tạm ngừng các tour, tuyến, lễ hội và hoạt động lưu trú đã ảnh hưởng trực tiếp đến cả doanh nghiệp và cộng đồng làm du lịch.

Sau khi dịch được kiểm soát, hoạt động du lịch tại Đồng Tháp từng bước phục hồi. Từ năm 2022, lượng khách tăng dần trở lại, chủ yếu nhờ vào các chương trình kích cầu nội địa, phát triển sản phẩm du lịch gắn với thiên nhiên, trải nghiệm nông nghiệp và văn hóa bản địa. Đến năm 2023, Đồng Tháp đón khoảng 3,5 triệu lượt khách, gần bằng mức năm 2019. Dự kiến năm 2024 sẽ tiếp tục đạt mức tăng trưởng ổn định, vượt mốc 4 triệu lượt nếu không có biến động lớn.

Qua báo cáo kết quả hoạt động du lịch năm 2024, phương hướng, nhiệm vụ phát triển du lịch năm 2025

của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch tỉnh Đồng Tháp cho thấy về cơ cấu khách, du lịch nội địa vẫn chiếm ưu thế, trong đó phần lớn là khách từ TP. Hồ Chí Minh và các tỉnh trong khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Khách quốc tế đến Đồng Tháp còn khiêm tốn, chủ yếu là nhóm khách yêu thích trải nghiệm thiên nhiên và văn hóa địa phương, tham gia các tour sinh thái ở Tràm Chim, Gáo Giồng, làng hoa Sa Đéc hoặc lễ hội truyền thống. Xu hướng du lịch trong những năm gần đây nghiêng về các loại hình bền vững, gần gũi và ít phụ thuộc vào hạ tầng quy mô lớn, như du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng và du lịch học tập. Đây là cơ hội để Đồng Tháp phát triển sản phẩm du lịch đặc thù gắn với tài nguyên sẵn có và văn hóa bản địa.

Tóm lại, du lịch Đồng Tháp trong giai đoạn 2019–2024 thể hiện khả năng thích ứng và phục hồi đáng ghi nhận. Cơ cấu khách du lịch tại Đồng Tháp hiện nay vẫn nghiêng về thị trường nội địa, đặc biệt là khách từ TP. Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận. Mặc dù lượng khách quốc tế còn hạn chế, nhưng xu hướng ưa chuộng các loại hình du lịch bền vững và gắn với văn hóa bản địa đang mở ra tiềm năng lớn cho việc phát triển sản phẩm du lịch đặc thù tại địa phương.

6.4. Thực trạng khác

Theo báo cáo kết quả hoạt động du lịch năm 2024, phương hướng, nhiệm vụ phát triển du lịch năm 2025 của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch tỉnh Đồng Tháp:

- Về phát triển cơ sở lưu trú du lịch, tính đến nay toàn Tỉnh gần 100 cơ sở lưu trú du lịch do tư nhân đầu tư với trên 1.900 phòng; trong đó có 53 cơ sở lưu trú đã được xếp hạng từ 1 - 3 sao (1.500 phòng), với tổng số vốn đầu tư gần 2.000 tỷ đồng.
- Về phát triển phương tiện vận chuyển khách du lịch bằng đường bộ và đường thủy nội địa trong các khu điểm du lịch, tính đến nay toàn tỉnh có 290 phương tiện vận chuyển khách du lịch đang hoạt động.
- Về chương trình hợp tác, liên kết phát triển du lịch: Phối hợp triển khai Kế hoạch thực hiện chương trình liên kết phát triển du lịch giữa TP HCM và 13 tỉnh ĐBSCL. Tổ chức Đoàn khảo sát học tập các mô hình du lịch nông nghiệp và một số Vườn quốc gia tại các tỉnh phía Bắc; Đoàn khảo sát và học tập kinh nghiệm về phát triển du lịch tại tỉnh An Giang...
- Về công tác đào tạo nguồn nhân lực: Khảo sát nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực du lịch và ban hành kế hoạch đào tạo nguồn nhân lực, thường xuyên tổ chức các lớp tập huấn đào tạo theo tiêu chuẩn kỹ năng nghề du lịch, ghiệp vụ cho quản lý và nhân viên các cơ sở lưu trú trên địa bàn Tỉnh.

Từ những thực trạng trên cho thấy mặc dù Đồng Tháp sở hữu tiềm năng lớn về tài nguyên tự nhiên và văn hóa để phát triển các sản phẩm du lịch đặc thù song quá trình hiện thực hóa vẫn còn nhiều hạn chế. Các sản phẩm du lịch hiện nay chủ yếu dừng lại ở mức độ trải nghiệm đơn lẻ, thiếu tính hệ thống, ít đổi mới về hình thức và nội dung. Sự liên kết giữa các điểm đến và các bên cung ứng dịch vụ còn rời rạc, thiếu sản phẩm trọn gói và chưa đáp ứng được kỳ vọng của các phân khúc khách hàng có nhu cầu chuyên biệt. Bên cạnh đó, các yếu tố hỗ trợ như hạ tầng phục vụ du lịch, công nghệ thông tin, năng lực thuyết minh và xúc tiến quảng bá vẫn còn yếu, dẫn đến sản phẩm du lịch chưa tạo được dấu ấn riêng biệt và sức cạnh tranh trong khu vực. Những tồn tại này đòi hỏi phải có chiến lược phát triển sản phẩm bài bản, đồng bộ và mang tính đặc thù rõ nét hơn trong thời gian tới.

7. Giải pháp phát triển sản phẩm du lịch đặc thù tại tỉnh Đồng Tháp

Dựa trên tiềm năng và thực trạng phát triển du lịch đặc thù tại tỉnh Đồng Tháp, để nâng cao chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của sản phẩm du lịch trong bối cảnh hội nhập, cần triển khai đồng bộ các nhóm giải pháp sau:

- **Đa dạng hóa sản phẩm du lịch:** Cần khắc phục tình trạng sản phẩm đơn lẻ, thiếu liên kết bằng cách xây dựng chuỗi sản phẩm tích hợp các loại hình sinh thái, nông nghiệp, văn hóa, tâm linh và cộng đồng. Ưu tiên phát triển sản phẩm theo mùa như: tour mùa nước nổi, đêm văn hóa dân gian, workshop làng nghề... nhằm tăng trải nghiệm và định vị thương hiệu du lịch đặc thù.
- **Nâng cao năng lực cộng đồng và chất lượng nhân lực du lịch:** Tập trung đào tạo người dân tại chỗ về kỹ năng giao tiếp, thuyết minh văn hóa, tổ chức hoạt động trải nghiệm, an toàn và dịch vụ du lịch. Phát triển đội ngũ hướng dẫn viên am hiểu văn hóa bản địa, có khả năng dẫn dắt tour chuyên đề.
- **Tăng cường liên kết vùng và chuỗi giá trị sản phẩm:** Phát huy vị trí chiến lược để kết nối với TP.HCM, Cần Thơ, An Giang và Campuchia. Hình thành tour liên tỉnh, xuyên biên giới theo mô hình “Một hành trình – nhiều trải nghiệm”, đồng thời liên kết giữa các chủ thể du lịch để phát triển sản phẩm theo chuỗi giá trị, tránh trùng lặp.
- **Ứng dụng công nghệ và đẩy mạnh truyền thông du lịch:** Xây dựng nền tảng số tập trung, tích hợp thông tin về tuyến điểm, sản phẩm và dịch vụ. Tận dụng mạng xã hội, video, VR/AR, KOLs, travel bloggers để quảng bá hình ảnh Đồng Tháp. Đa ngôn ngữ hóa nội dung và kết nối với các kênh đặt tour quốc tế để mở rộng thị trường.
- **Đầu tư hạ tầng và không gian trải nghiệm:** Nâng cấp giao thông, trạm dừng chân, bảng chỉ dẫn, vệ sinh,

trung tâm thông tin, không gian sự kiện tại điểm đến. Xây dựng mô hình điểm đến thông minh nhằm nâng cao trải nghiệm và hỗ trợ du khách toàn diện.

8. Kết luận

Trên cơ sở khảo sát thực địa, phân tích tiềm năng và thực trạng phát triển các hình thức du lịch đặc thù của tỉnh Đồng Tháp, tác giả nhận thấy Đồng Tháp có nhiều loại hình du lịch mang tính đặc trưng của vùng đất này bao gồm du lịch sinh thái, du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng và du lịch văn hóa, tâm linh. Các loại hình này không chỉ phù hợp với điều kiện tự nhiên, xã hội của địa phương mà còn đáp ứng xu hướng phát triển du lịch bền vững, gắn với bảo tồn bản sắc và nâng cao giá trị trải nghiệm. Tuy nhiên, kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra một số hạn chế đang tồn tại trong quá trình phát triển sản phẩm du lịch đặc thù, như: chất lượng sản phẩm chưa đồng đều, thiếu tính đặc trưng vùng miền, hạ tầng phục vụ du lịch còn phân tán, và liên kết giữa các bên liên quan còn lỏng lẻo, từ đó tác giả cũng đề xuất một số giải pháp góp phần phát triển hình thức du lịch đặc thù tại tỉnh Đồng Tháp trong thời gian tới. Ngoài ra, do giới hạn về thời gian và phạm vi tiếp cận, nghiên cứu chủ yếu tập trung vào mô tả và phân tích tiềm năng, thực trạng chưa đi sâu vào đánh giá hiệu quả hoạt động kinh doanh du lịch hoặc phản hồi từ du khách.

Trong bối cảnh vùng Đồng bằng sông Cửu Long đang thúc đẩy liên kết tiểu vùng, đặc biệt là chủ trương điều

chỉnh hoặc sáp nhập đơn vị hành chính giữa Đồng Tháp và Tiền Giang, hướng nghiên cứu tiếp theo nên tập trung vào phân tích khả năng tích hợp tài nguyên, xây dựng chuỗi sản phẩm liên tỉnh và mô hình phát triển du lịch đặc thù dựa trên nền tảng liên kết không gian – văn hóa – sinh thái. Điều này không chỉ góp phần nâng cao tính khả thi trong thực tiễn triển khai mà còn cung cấp cơ sở khoa học cho định hướng chính sách phát triển du lịch bền vững toàn vùng trong tương lai.

Lời cảm ơn: Tác giả xin trân trọng cảm ơn Ban Biên tập và Hội đồng phản biện của Tạp chí Khoa học và Công nghệ – Đại học Nguyễn Tất Thành đã dành thời gian xem xét, góp ý và hỗ trợ hoàn thiện bài viết “Du lịch đặc thù tỉnh Đồng Tháp: tiềm năng, thực trạng và giải pháp phát triển”. Những nhận xét sâu sắc và mang tính học thuật của các nhà phản biện đã giúp tác giả điều chỉnh, nâng cao chất lượng nghiên cứu, đảm bảo tính chính xác, khoa học và thực tiễn của bài báo. Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn đến Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Đồng Tháp, cùng các cơ quan, đơn vị và cá nhân tại địa phương đã hỗ trợ cung cấp thông tin, số liệu và chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn trong suốt quá trình nghiên cứu. Mặc dù đã nỗ lực hoàn thiện bài viết một cách tốt nhất, nhưng khó tránh khỏi những hạn chế. Tác giả rất mong tiếp tục nhận được sự góp ý từ quý thầy cô, nhà khoa học và bạn đọc để nghiên cứu được hoàn thiện hơn trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo

- [1] Douglas, N., Douglas, N., & Derrett, R. (2001). *Special interest tourism: Context and cases*. Brisbane, Australia: John Wiley & Sons Australia, Ltd.
- [2] Trauer, B. (2006). Conceptualizing special interest tourism—Frameworks for analysis. *Tourism Management*, 27(2), 183–200. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2004.10.004>
- [3] Nguyễn Văn Đính, & Nguyễn Thị Mai. (2018). *Cơ sở lý luận và thực tiễn phát triển du lịch đặc thù ở Việt Nam*. Hà Nội, Việt Nam: Nhà xuất bản Đại học Kinh tế Quốc dân.
- [4] UNWTO. (2022). *Tourism for inclusive growth*. United Nations World Tourism Organization.
- [5] Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đồng Tháp. (2024). *Báo cáo kết quả hoạt động du lịch năm 2024, phương hướng, nhiệm vụ phát triển du lịch năm 2025*.

Special interest tourism in Dong Thap province: potentials, reality, and development solutions

Nguyen Van Minh

Faculty of Tourism, Nguyen Tat Thanh University, Ho Chi Minh City

nvminh@ntt.edu.vn

Abstract Tourism currently plays a vital role in economic development by contributing to GDP growth, generating employment, and improving quality of life. Dong Thap Province possesses significant potential for developing distinctive tourism forms such as eco-tourism, community-based tourism, and cultural and spiritual tourism. These elements help shape a distinctive tourism identity for Dong Thap, distinguishing it from other provinces nationwide.

However, tourism development in Dong Thap has yet to match its potential; tourism products remain uncompetitive and lack distinctiveness. Based on field surveys and the collection and analysis of both primary and secondary data, this study focuses on assessing the potential and current state of special-interest tourism development in Dong Thap. Accordingly, the study proposes solutions for developing special interest tourism products to attract both domestic and international tourists, thereby enhancing the province's tourism profile within the Mekong Delta region and across the country.

Keywords Tourism, Special-interest tourism, Dong Thap.